

Boj proti fašizmu; je boj
vsakega poštenega rodoljuba;
vsakega delavca in de-
lavke — pač vsakega brez
izjemne na politično, narodno
ali pa versko pripadnost!

CENA NAROČNINI:
Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

Edinost

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

TORONTO, ONTARIO FRIDAY, NOV. 17 1944.

Price 5 c.

Vol. 2. No. 87.

Price 5c.

EDINOST
206 Adelaide St. W.
Toronto 1, Ont.

Entered as second class matter at
the Post Office Dept. Ottawa.

Bodočnost Kanade pripada borcem za njo — King

POLITIČNA GONJA KONSERVATIVCEV JE NAPER-
JENA PROTI EDINSTVU NARODA

Ottawa — Pretekli teden je govoril premier King z namenom, da odgovori na stevilne obtožbe takozvane opozicije Konverativcev glede vojaške obveznosti. V svojem govoru poleg pojavnite stališča vlade v tem oziru, je zafrknil Konservativcev rekoč, da si prizadeva podzgati nezaupanje napram vladi med ljudstvom z povzročanjem notranje krieje o vprašanju vojaške obveznosti. Vlada si prizadeva zadržati načelo regulacije dobrovoljcev za oboz stran Oceana, mesto obveznih nabornikov za domačo obrambo. To pa še ne pomeni, da vlada noče poslati vojakov pod obvezno vojaško službo aka se dobrovoljno priglasijo, da so pripravljeni za oboz stran Oceana. Kakor v zadevi pošiljanja rezervne nadomestitve na bojiščih v Evropi, enako tudi gleda vseh drugih zadev v tekoči vojni, vlada je storila kar največ mogoče in je posvečala pažnjo vsem potrebam, je dejal premier King.

Posebej značilen je oni del njegovega govorja v katerem podaja pregled vojne sile, kakor tudi vojaštva, katero bi bilo po njegovem mnenju dovolj izurjeno za službo preko Oceana. To število bi bilo okrog 25.000 pravi King, nikakor pa 82.000 kakor skušajo podati utis Konservativci v svojih obtožbah. Sedanja voja-

ška moč šteje okrog tri četrt milijona, toda to število predstavlja vključeno razne oddelke naše oborožene sile. Med tem pa je obenem razumljivo, da je precejšnje število vojakov, kateri niso sposobni radi fizičnih in deloma zdravstvenih razlogov, da se jih pošlje čez morje. Premier King je pri zaključku govora apeliral na narod in naglasil potrebo podpiranja federalne vlade v njenem prizadevanju vojnih naporov v borbi proti fašizmu. Bodočnost Kanade pravi King, pripada borcem za njo, zaprav našim silam, katere dajejo pomoč v orožju in hrani."

Kot razvidno kampanja za dobrovoljce je doseglj prav dober uspeh v Quebec in drugih provincijah. Kajkmal bo na potu močna rezerva za v Evropo

Nacistični krogi so nazanili odstopitev iz Jaszbereny prej, kakor pa je bilo potrjeno po poročilih Rdeče Armade. Mnenja prevladu-

jejo, da so nacistični krogi izpraznili mesto že pod znamenjem izgovorom kot taktična poteka ali pa akording to plan, potem ko so bili polnoma poraženi in njihova moč razbita. Kajti radio komentator iz Berlina pravi naslednje: "Naše čete so izpraznile mesto Jaszbereny pred bruhanjem ognja iz ti-

ščetov, da so nacistični krogi izpraznili mesto že pod znamenjem izgovorom kot taktična poteka ali pa akording to plan, potem ko so bili polnoma poraženi in njihova moč razbita. Kajti radio komentator iz Berlina pravi naslednje: "Naše čete so izpraznile mesto Jaszbereny pred bruhanjem ognja iz ti-

Rdeča Armada okupirala nadaljnjih 50 naselj

PRIČAKUJE SE VELIKA OFENZIVA NA MADŽARSKO PRESTOLICO

London — Sovjetske udarne čete so uspešno prebolele sovražno črto ob prestolici Madžarske in med tem okupirale nadaljnjih 50 naselj in vasi, na sto milj dolgi bojni črti severozahodno od Budapešte v okraju Miskolc.

V dnevnem poročilu se omenja večja zmaga sovjetskih čet po zavzetju Jaszbereny, strateška železniška postaja 35 milj vzhodno od prestolice, ter obenem njihovo napredovanje navzdol bojne črte južnozahodno 12 milj ob drugi železniški postaji Mende.

Nacistični krogi so nazanili odstopitev iz Jaszbereny prej, kakor pa je bilo potrjeno po poročilih Rdeče Armade. Mnenja prevladu-

Nekaj krogi opominjajo nacistični rekoč, da je začasno zatišje na več krajih dolge vzhodne bojne črte, le smrtna neroza nacističnih sil pred volkanom, kateremu za gotovo neudeje. Nemci so se dokaj izvležali na vzhodni fronti, da napovedujejo sami svojo usodo in sicer vnaprej. Za tako napovedi jih je izučila Rdeča Armada.

Pariz — General Charles de Gaulle odpotuje v Moskvo na povabilo premjera Stalina, kakor je naznanjen na zasedanju francoskega kabineta. V spremstvu de Gaulle bo tudi vnašnji minister George Biadukt. Povabilo je prišlo generalu de Gaulle včeraj, ko se je povrnjal v Pariz iz sestanka z premierom Churchillom.

Uradni francoski krogi trdijo, da je sestanek izključno francosko vprašanje in da ni v zvezi napovedanega sestanka velikih treh, toda so močna dozdevanja, da bo velike važnosti. Isti krogi napovedujejo sestanek premiera Churchilla, Roosevelt, Chiang Kai-seka in Stalina v Moskvi v kratkem.

Pariz — Britska druga armada je napredovala pet milj v vzhodni Holandiji in dospela do točke 37 milj od zelo važnega industrijskega področja Duisburg ob Rhine, dočim so ameriške čete po krvavih bitkah v predmestju Metza z treh strani, zelo močne trdnjave na zapadni fronti.

Iz glavnega stana maršala Montgomery je izjavljeno, da je na celem britskokanadskem področju incijativa v rokah britsko-kanadskih čet. Nacistični sile odstopajo na celi črti pred močnimi udarci britskih in kanadskih oddelkov, poroča isto poročilo.

Medtem zavezniška letalska sila drobi sovražne utrdbi na bojni črti, železniške in cestne prometne vezi. Tisoči bomnikov izvršuje zaporedoma zračne napade na industrijska področja v Nemčiji. Posebno pri tem so se odlikovali Moskito bombniki.

Močne utrdbi ob mestu Metz, Driant in Fort Jean, so okupirane po zavezniški armadi na tem kraju bojne črte. Sovražnikov odpor je

LAUSHE IZVOLJEN

Clevelandski župan Frank J. Laushe, je pri zadnjih volitvah za governerja za državo Ohio, porazil z večino 85.000 glasov nad svojim republikanskim tekmemecem James G. Stewartom, županom mesta Cincinnati.

Še vedno zaslomba za vojne zločince

London — Irska vlada je odklonila zahtevo Zedinjenih narodov proti zavjetju osiščnih vojnih zločincov in si zadržuje pravico odločati sama v tej zadevi, je naznano v poslanski zbornici. Pod tajnik Dominonov,

Paul Emrys-Evans, kateri je naznanil odklonitev Irške vlade zahtevu Zedinjenih narodov, je na vprašanje prof. Douglas Lloyd Savory, Konverativcev, zamolčal, ko ga je ta vprašal, ali je resnica, da so neutralne države vključujoč Španijo in Argentinijo zagotovile da ne bodo nudile zavjetje osiščnim vojnim zločincem.

Irska kot znano ni prekinila diplomatskih odnosa z Hitlerjevo Nemčijo in drugimi osiščimi državami, kar v navadnih besedah pomeni, še vedno dobra zaslomba za fašistične vojne zločince.

Kongres je sklenil zbrati v decembri mesecu 100 tisoč dolarjev za pomoč Sovjetski Uniji, ter pet tisoč za pomoč narodom Jugoslavije, kakor smo že prej poročali. Glavni Odbor Federacije je že izročil omenjeno svoto za pomoč narodom Jugoslavije, odboru kanadskih južnih Slovanov.

Kongres so pozdravili številni ugledni predstavniki raznih društev in organizacij, kakor tudi odbor Kanadsko-Sovjetskega Prijateljstva.

Kongres so pozdravili številni ugledni predstavniki raznih društev in organizacij, kakor tudi odbor Kanadsko-Sovjetskega Prijateljstva.

RDEČI KRIŽ ZA POMOČ JUGOSLAVIJI

POROČILO SVETA KANADSKIH JUŽNIH SLOVANOV

Toronto — Kanadski rdeči Križ je prispeval nad 200 tisoč dolarjev za pomoč Jugoslaviji. To pomoč je prispeval potem ko je Izvršni

Odbor Sveta imel daljši pogovor z glavnim odborom rdečega Križa, kateri je ob tem priliku izjavil pripravnost poslati v vrednosti 140 tisoč dolarjev konzerviranega mesa v vrednosti 25 tisoč dolarjev, 60 ton mila in 36.000 funti Kakao in konzerviranega mleka, en vagon suhih rib, 500 paketov (vsak paket vsebuje 12 dušatov) niti v vrednosti 2.500 dolarjev. Celotna vrednost razen paketov znaša 75.000 dolarjev.

Poleg rdečega Križa prispevale so pomoč za naš narod, še sledeče organizacije:

Federacija Kanadskih Rusov, 5000 dolarjev, Čehoslovaška Narodna Zveza, en milijon cigaret v vrednosti 2.000 dolarjev, Madžarsko Demokratsko Združenje, nekoliko ton tobaka v listju.

Glede ladje nam je mogoče izjaviti, da še vedno pričakujemo isto.

Do danes je pripravljeno v skladislu zdravil, katera je odobril vojni Urad v Ottawi v znesku \$65.000, poleg velika količina zbrane obleke, obutve in drugih raznosterosti poslanih iz naselbini.

Denarni prejemki znašajo okrog \$210.000,00, katere je Svet do danes sprejel. Zadnje dni so poslali iz Windsorja \$7,000,00, Val D'Or iz skupnega banketa \$2,071. 25 in iz Nanaimo, B. C. \$1,420.00.

Pri zaključku želimo primoriti, da je g. Pero Cabrič, naš generalni konzulat v Ottawi, mnogo pomagal Svetu, kolikor glede dobivanja potrebnega dovoljenja za nakupitev in izvoz, toliko tudi pri kanadskem rdečem Križu. Zato mu izrekamo obenem tudi zahvalo in spoštovanje.

Stjepan Miošić, gl. tajnik.

McNaughton poslal čestitko Stalinu

Ottawa — Minister narodne obrambe Mr. McNaughton je na dan 27 obletnice poslal čestitko maršalu Stalini v imenu kanadske armade in obenem želel medsebojni, sporazum med obe na državama po vojni.

Kakor razvidno iz nacističnih poročil, se slednji pritožuje vsled močnega bombardiranja nacističnih pologajev v vzhodni Prusiji z strani sovjetskega topnista.

SLOVENSKI HEROJ PODLEGEL RANAM

LONDON — Radio posaja Svobodna Jugoslavija poroča žalostno vest, da je general Franc Rozman, pred nedavnim odlikovan od Sovjetske Unije Redom Sovorov in Redom Partizanske Zvezde, podlegel ranam, zadobljenim pri poskušu novega orodja.

Ne trdim, a vendar vsi znani kažejo, da je general Franc Rozman bivši španski dobrovoljec, kateri je dalj časa bil v Franciji in delal v močnih rudnikih predno je odšel v Španijo takoj v pričetku fašistične akcije generala Franka, Hitlerja in Mussolini.

Med drugim v čestitki pravi: "Mi občudujemo vdanost naroda Sovjetske Unije, katera je omogočila zavojnični obraz v splošno ofenzivo proti barbarskega fašizmu. Danes bolj kot kdaj prej ta primer je postal inspiracija Zedinjenih narodov v njihovem prizadevanju za popolno in brezognljivo zmago nad nemškim fašizmom".

TIRPITZ POTOPLJEN

London — Ministerstvo za letalstvo naznana da je zadnjega tedna uspelo velikim "Lancasters" bombnikom potopiti nemško bojno ladjo "Tirpitz", 41.000 ton teže, katera se je nahajala ob obrežju Norveške severno ledene morju, ter ogrožala zavezniške konvoje na potu v Sovjetsko Unijo.

Nemci so gradili to bojno ladjo pet let in je bila 50 milijonov dolarjev. Kot za nagrado zavezniški letalci so vrgli šest tonov bombnega streliva v pristanišču znano Tromoso Fjord v Norveški in pri tem zadeli tudi ladjo Tirpitz.

ULTIMAT GENERALU FRANKU

Pariz — Miguel Maura eden od voditeljev španskega republikanskega gibanja v zamejstvu, ter znan med političnimi krogi, je naslovil ultimat generalu Franku da odstopi, ali bo pa odgovarjal za posledice.

Maura je naslovil to noto po razgovoru z Joe Antonio de Sagroniz, katerega je Frank poslal v Pariz, kot svojega ambasadorja.

ZA POMOČ NARODOM JUGOSLAVIJE

Toronto — Na uredništvu je izročil za pomoč narodom Jugoslavije Frank Lavrič vosten \$25.00.

Iz Oshawe piše rojak Philip Steklasa. Prilagam Zavezniško Šestega Vojnega Posojila v znesku \$50.00, katere vosten dolgujem na rodoljubni zaveznički za pomoč narodom Jugoslavije.

"EDINOST"

Published weekly at
206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

EDINOST

Izhaja vsak petek v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenaravnih člankov in dopisov se ne vrača.

Politična kriza med vlado in opozicijo

Že dalj časa vlada notranja kriza med vlado in takovano opozicijo. Časopisje naklonjeno skrajno reakcijskim krogom, podžiga kampanjo glede obvezne vojaške službe na celo stran Oceana. Armada, katera se točasno nahaja na domačih tleh in katere število znaša okrog 70 tisoč mož, je označena pod imenom "Zombies", kar v prostem prevodu pomeni "živ mrljič". Že sama ta beseda je povzročila izgredne med aktivnim vojaštvo in vojaštvom domače obrambe, toliko bolj kot razvidno ustvarjanje na podlagi tega tudi nezadovoljstvo med vojaštvom na bojnem polju v Evropi. Posamezniki pišejo od tam rekoč, pošljite sem "zombies" ker potrebujemo ojačitve in tudi odmora.

Ne manj pa je namenjena za razedenje ljudstva. Dokler se vojaki iz Evrope pritožujejo vseled po manjkanju rezervne nadomestne, seveda da to vpliva najbolj na rodbino, katere so sinovi, možje in deloma tudi dekleta ono stran Oceana. Misli takih rodbin se oklepajo bolj na podlagi rodbinskih občutkov, kakor pa izključno naloge ljudstva in splošnem na kakršen koli način prispevati delež za skorajno zmago nad nemškim fašizmom. Namreč, zakaj bi bil naš na bojišču, ko pa so drugi doma in skoraj brez vsakega dela in zanimanja. Stališče vlade v tem oziru pride skoraj nasprotno tem notranjem čutom med ljudstvom, oziroma onimi, katerih svojci so na bojnem polju. Kajti nične ravno ne želi da pada tudi ali oni na bojnem polju. Stokrat večja varnost za življene je tukaj, kakor pa na bojišču v Evropi. O tem ni dvoma.

Toda kampanja takozvane opozicije in v tem oziru konservativnih krogov, je vsekakor daleč od njihove velikodnosti napram vojakom bodisi ono stran oceana ali pa domačih tleh. Njen cilj je povsem drugega pomena.

V bližnjem bodočnosti se bodo vršile federalne volitve, katerih pomen sega daleč s ozirom na tekočo dobo ali pa bodočnost. Od prihodnjih volitev bo precej odvisno, ali bo Kanada dejansko na strani ljudskega progrusa, kakor na domačem frontu, tako tudi na zunaj v zvezi s Zedinjenimi narodi za srečnejši povojni svet. Odvisno bo tudi, ali se povremo v pred vojno dobo, brezdelje, relifne miloščine, siromaštvo in bedo. In napisled odvisno bo poleg drugih Zedinjenih narodov, zagotovitev povojnega sporazuma med narodi na podlagi zavezniškega sporazuma v Teheranu.

Torej predmet politične kampanje glede obvezne vojaške službe o kateri prav dosti slišimo v navadnem pogovoru, zborovanjih in tudi čitamo v časopisu, je preračunan predmet sloneč na občutnih zadevah med ljudstvom in zadevah tekoče vojne z ciljem reakcije, da razdini narodno edinstvo in da na ta način si zagotovi zmago pri prihodnjih federalnih volitvah.

Najbolj karakterističen primer o velikodušnosti konservativnih krogov je provincialna vlada v Ontario. Konservativci so podali v volilni kampanji zvenec program z 22 točk, vsebujoče prav mnogo za izboljšanje socialnega položaja ljudstva v splošnem. Toda ta program leži nedotaknen v arhivih konservativne vlade, kljub temu ko ljudstvo zahteva zasedanje provincialnega parlamenta in izvedbo objavljenega programa. Premier Drew je imel dovolj časa na razpolago oditi v Evropo, toda ni imel časa za sklicanje parlamenta. Kako je mogoče potem verjeti v resničnost obtožbe konservativnih krogov proti vladni premieru Kingu, ko ne izpolnjujejo danih obljub pred narodom.

Mr. Drew je v enem svojih govorov omenil tudi naslednje: "Vojaki ne bodo prodajali svetnikov, ko se povrnejo iz bojnega polja." Navidezno zelo dobra izjava, toda le žal temu, da je le prazna izjava. Do danes ni bilo opaziti ničesar konkretnega z strani njegove vlade, kar naj podkripi tako izjava, še manj pa podane obljube pred volitvami.

Zadostovalo bo spomniti se leta 1931, vlade tedanjega premiera Kanade, Mr. R. B. Bennett-a, katerega v tem oziru dokaj posnema Mr. Drew. Konservativni krogovi bili nikdar naklonjeni večjim socialnim reformam, tembolj osebnim dodatkom veltegovcev, tovarniških magnatov in finančnega trusta. Če tudi so izpremenili ime svoje stranke, niso pa izpremenili svojih ciljev. Njihove obljube so eno in cilj je povsem drugo.

Približno nekaj takega dobimo sedaj v razvneti kampanji o vojaški obveznosti, katere glavni namen je narediti podlago za zmago Konservativcev v prihodnjih volitvah.

Ako je potrebno ojačitev armadi ono stran Oceana, je tedaj vendar dolžnost odgovornih vojaških krogov na prven mestu. In ta odgovornost leži sicer v takem razumevanju, katero ne povzroča notranjega trenja in ustvarjanju nezaupanja, ampak sloneč na potrebah enotnosti naroda v borbi proti fašizmu.

Novi roman

Z današnjih iztisom lista, se začne povest novega romana pod imenom: "Ljubezen Španskega častnika." Povest je precej obširna in vsebuje zelo zanimive momente iz borbe španskega naroda proti fašistični agresiji v letih 1936-39.

Sama povest, ki izvira v naši dobi, nam obudi deloma tudi spomin na predhodni začetek strašne katastrofe, katera je zadeba pozneje celo Evropo in tudi ostali svet. Obudi nam spomin klicev iz Madriša, španskih matera, žena in otrok, ter obudi nam spomin na ono dobo, ko je reakcija raznega rodu strašila ljudstvo z "rdečim strašilom" in z tem odpirala dveri na stežaj nemškim "kulturnoscem", namreč zločincem nad vsemi zločinci, kar jih pomni zgodovina.

Spominjam se kako so jugoslovanske oblasti skrbele zato, da onemogočijo posameznikom pohititi v pomoč španskemu narodu. Dosti jih je bilo radi tega vrzeno v zapor in drugim pa po krvavih bitkah z nemškim in italijanskim fašizmom v Španiji, prepovedano priti nazaj v

Slovenke so zborovale

Sredi osvobojene Dolenjske, v prijazni vasici na grisu, se je 16. in 17. oktobra 1943. leta vršil prvi kongres Slovenske protifašistične ženske zveze. To je bil velik dogodek za slovenske žene, ki so prihajale na vozech in peš, iz bližnjih in daljnjih krajev s pesmijo na ustih in z velikim pričakovanjem v srečah. Ko se je zvečer na polnila dvorana, okrašena s slovenskimi trobojnicami, s parolami osvobodilne borbe, slikami tovariša Tita, Stalina, Churchilla, Roosevelta in Kate Peinovic, predsednice Centralnega odbora AFZ Jugoslavije, je še pred otvoritvijo kongresa zadonela iz stoterih grl slovenska pesem, tako sproščeno in globoko od srca, da je vse navzoče pretresla do mozga. Poleg odbornic so bile navzoče tudi sivolaste materke, ki so dale osvobodilni borbici že po več sinov in hčera in tudi te so zapele novo partizansko pesem, ki so jo prepevali njihovi sinovi pred smrtjo.

Kongresa so se udeležili: član Izvršnega odbora, Tome Fajfar; delegat Centralnega Komitea KP Slovenije, Lidija Šentjurčeva; nastnik komandanta Glavnega štaba, general Avšič; verski referent v Glavnem štabu, dr. Metod Mikuž in predstavniki britanskih vojaških sil major Jones. Prvi večer so se zvrstili pozdravila tudi delegatka iz Ljubljane in predstavnica slovenskih partizank, ki je v ta namen prihitala iz vojske. V svojih govorih so člani IO, CK in Glavnega štaba izrekli slovenskim ženam vse priznanje za njihove dosedanje delo v osvobodilni borbi in jim dali novih pobud in nasvetov za vodočice. General Avšič je dejal, da bi slovenska partizanska vojska ne pregnala italijanskih fašistov iz slovenske domovine, če bi ne bilo sodelovanja junaskačkih slovenskih žen. Žene so z viharnim navdušenjem vzlikale Komunistični partijski osvobodilni fronti, partizanom, tovarišu Titu in Stalnu. Po govorih je skupina

Po referatih se je začela debata. Spregovorile so slovenske materke in vodovane z njihovimi besedami. Z jeklenim glasom je izjavila da je pripravljena dati za svoboščino druge fronte, da se odpre druga fronta, da se trpljenje naših ljudi čim prej objavi in skrajša. Tretji referat je imela tov. Helena Puharjeva. Z jedernatimi stavki je stvarno spregovorila o nalagah, ki nas čakajo v najbližji bodočnosti. Govorila je o mobilizaciji ljudi in materiala, o gospodarskih vprašanjih, ki jih bomo morali rešiti sami, v sodelovanju žena v organiziranih narodnih oblasti. Njen referat so poslušali vsi navzoči z zanimanjem. Koncem kongresa je bila sprejeta še resolucija o vseh sklepih in doganjajih na kongresu, ki jo celotno objavljamo v tej številki.

Po referatih se je začela debata. Spregovorile so slovenske materke in vodovane z njihovimi besedami. Z jeklenim glasom je izjavila da je pripravljena dati za svoboščino druge fronte, da se odpre druga fronta, da se trpljenje naših ljudi čim prej objavi in skrajša. Tretji referat je imela tov. Helena Puharjeva. Z jedernatimi stavki je stvarno spregovorila o nalagah, ki nas čakajo v najbližji bodočnosti. Govorila je o mobilizaciji ljudi in materiala, o gospodarskih vprašanjih, ki jih bomo morali rešiti sami, v sodelovanju žena v organiziranih narodnih oblasti. Njen referat so poslušali vsi navzoči z zanimanjem. Koncem kongresa je bila sprejeta še resolucija o vseh sklepih in doganjajih na kongresu, ki jo celotno objavljamo v tej številki.

Po referatih se je začela debata. Spregovorile so slovenske materke in vodovane z njihovimi besedami. Z jeklenim glasom je izjavila da je pripravljena dati za svoboščino druge fronte, da se odpre druga fronta, da se trpljenje naših ljudi čim prej objavi in skrajša. Tretji referat je imela tov. Helena Puharjeva. Z jedernatimi stavki je stvarno spregovorila o nalagah, ki nas čakajo v najbližji bodočnosti. Govorila je o mobilizaciji ljudi in materiala, o gospodarskih vprašanjih, ki jih bomo morali rešiti sami, v sodelovanju žena v organiziranih narodnih oblasti. Njen referat so poslušali vsi navzoči z zanimanjem. Koncem kongresa je bila sprejeta še resolucija o vseh sklepih in doganjajih na kongresu, ki jo celotno objavljamo v tej številki.

Po referatih se je začela debata. Spregovorile so slovenske materke in vodovane z njihovimi besedami. Z jeklenim glasom je izjavila da je pripravljena dati za svoboščino druge fronte, da se odpre druga fronta, da se trpljenje naših ljudi čim prej objavi in skrajša. Tretji referat je imela tov. Helena Puharjeva. Z jedernatimi stavki je stvarno spregovorila o nalagah, ki nas čakajo v najbližji bodočnosti. Govorila je o mobilizaciji ljudi in materiala, o gospodarskih vprašanjih, ki jih bomo morali rešiti sami, v sodelovanju žena v organiziranih narodnih oblasti. Njen referat so poslušali vsi navzoči z zanimanjem. Koncem kongresa je bila sprejeta še resolucija o vseh sklepih in doganjajih na kongresu, ki jo celotno objavljamo v tej številki.

Po referatih se je začela debata. Spregovorile so slovenske materke in vodovane z njihovimi besedami. Z jeklenim glasom je izjavila da je pripravljena dati za svoboščino druge fronte, da se odpre druga fronta, da se trpljenje naših ljudi čim prej objavi in skrajša. Tretji referat je imela tov. Helena Puharjeva. Z jedernatimi stavki je stvarno spregovorila o nalagah, ki nas čakajo v najbližji bodočnosti. Govorila je o mobilizaciji ljudi in materiala, o gospodarskih vprašanjih, ki jih bomo morali rešiti sami, v sodelovanju žena v organiziranih narodnih oblasti. Njen referat so poslušali vsi navzoči z zanimanjem. Koncem kongresa je bila sprejeta še resolucija o vseh sklepih in doganjajih na kongresu, ki jo celotno objavljamo v tej številki.

Po referatih se je začela debata. Spregovorile so slovenske materke in vodovane z njihovimi besedami. Z jeklenim glasom je izjavila da je pripravljena dati za svoboščino druge fronte, da se odpre druga fronta, da se trpljenje naših ljudi čim prej objavi in skrajša. Tretji referat je imela tov. Helena Puharjeva. Z jedernatimi stavki je stvarno spregovorila o nalagah, ki nas čakajo v najbližji bodočnosti. Govorila je o mobilizaciji ljudi in materiala, o gospodarskih vprašanjih, ki jih bomo morali rešiti sami, v sodelovanju žena v organiziranih narodnih oblasti. Njen referat so poslušali vsi navzoči z zanimanjem. Koncem kongresa je bila sprejeta še resolucija o vseh sklepih in doganjajih na kongresu, ki jo celotno objavljamo v tej številki.

Po referatih se je začela debata. Spregovorile so slovenske materke in vodovane z njihovimi besedami. Z jeklenim glasom je izjavila da je pripravljena dati za svoboščino druge fronte, da se odpre druga fronta, da se trpljenje naših ljudi čim prej objavi in skrajša. Tretji referat je imela tov. Helena Puharjeva. Z jedernatimi stavki je stvarno spregovorila o nalagah, ki nas čakajo v najbližji bodočnosti. Govorila je o mobilizaciji ljudi in materiala, o gospodarskih vprašanjih, ki jih bomo morali rešiti sami, v sodelovanju žena v organiziranih narodnih oblasti. Njen referat so poslušali vsi navzoči z zanimanjem. Koncem kongresa je bila sprejeta še resolucija o vseh sklepih in doganjajih na kongresu, ki jo celotno objavljamo v tej številki.

Po referatih se je začela debata. Spregovorile so slovenske materke in vodovane z njihovimi besedami. Z jeklenim glasom je izjavila da je pripravljena dati za svoboščino druge fronte, da se odpre druga fronta, da se trpljenje naših ljudi čim prej objavi in skrajša. Tretji referat je imela tov. Helena Puharjeva. Z jedernatimi stavki je stvarno spregovorila o nalagah, ki nas čakajo v najbližji bodočnosti. Govorila je o mobilizaciji ljudi in materiala, o gospodarskih vprašanjih, ki jih bomo morali rešiti sami, v sodelovanju žena v organiziranih narodnih oblasti. Njen referat so poslušali vsi navzoči z zanimanjem. Koncem kongresa je bila sprejeta še resolucija o vseh sklepih in doganjajih na kongresu, ki jo celotno objavljamo v tej številki.

Po referatih se je začela debata. Spregovorile so slovenske materke in vodovane z njihovimi besedami. Z jeklenim glasom je izjavila da je pripravljena dati za svoboščino druge fronte, da se odpre druga fronta, da se trpljenje naših ljudi čim prej objavi in skrajša. Tretji referat je imela tov. Helena Puharjeva. Z jedernatimi stavki je stvarno spregovorila o nalagah, ki nas čakajo v najbližji bodočnosti. Govorila je o mobilizaciji ljudi in materiala, o gospodarskih vprašanjih, ki jih bomo morali rešiti sami, v sodelovanju žena v organiziranih narodnih oblasti. Njen referat so poslušali vsi navzoči z zanimanjem. Koncem kongresa je bila sprejeta še resolucija o vseh sklepih in doganjajih na kongresu, ki jo celotno objavljamo v tej številki.

Po referatih se je začela debata. Spregovorile so slovenske materke in vodovane z njihovimi besedami. Z jeklenim glasom je izjavila da je pripravljena dati za svoboščino druge fronte, da se odpre druga fronta, da se trpljenje naših ljudi čim prej objavi in skrajša. Tretji referat je imela tov. Helena Puharjeva. Z jedernatimi stavki je stvarno spregovorila o nalagah, ki nas čakajo v najbližji bodočnosti. Govorila je o mobilizaciji ljudi in materiala, o gospodarskih vprašanjih, ki jih bomo morali rešiti sami, v sodelovanju žena v organiziranih narodnih oblasti. Njen referat so poslušali vsi navzoči z zanimanjem. Koncem kongresa je bila sprejeta še resolucija o vseh sklepih in doganjajih na kongresu, ki jo celotno objavljamo v tej številki.

Po referatih se je začela debata. Spregovorile so slovenske materke in vodovane z njihovimi besedami. Z jeklenim glasom je izjavila da je pripravljena dati za svoboščino druge fronte, da se odpre druga fronta, da se trpljenje naših ljudi čim prej objavi in skrajša. Tretji referat je imela tov. Helena Puharjeva. Z jedernatimi stavki je stvarno spregovorila o nalagah, ki nas čakajo v najbližji bodočnosti. Govorila je o mobilizaciji ljudi in materiala, o gospodarskih vprašanjih, ki jih bomo morali rešiti sami, v sodelovanju žena v organiziranih narodnih oblasti. Njen referat so poslušali vsi navzoči z zanimanjem. Koncem kongresa je bila sprejeta še resolucija o vseh sklepih in doganjajih na kongresu, ki jo celotno objavljamo v tej številki.

Po referatih se je začela debata. Spregovorile so slovenske materke in vodovane z njihovimi besedami. Z jeklenim glasom je izjavila da je pripravljena dati za svoboščino druge fronte, da se odpre druga fronta, da se trpljenje naših ljudi čim prej objavi in skrajša. Tretji referat je imela tov. Helena Puharjeva. Z jedernatimi stavki je stvarno spregovorila o nalagah, ki nas čakajo v najbližji bodočnosti. Govorila je o mobilizaciji ljudi in materiala, o gospodarskih vprašanjih, ki jih bomo morali rešiti sami, v sodelovanju žena v organiziranih narodnih oblasti. Njen referat so poslušali vsi navzoči z zanimanjem. Koncem kongresa je bila sprejeta še resolucija o vseh sklepih in doganjajih na kongresu, ki jo celotno objavljamo v tej številki.

Po referatih se je začela debata. Spregovorile so slovenske materke in vodovane z njihovimi besedami. Z jeklenim glasom je izjavila da je pripravljena dati za svoboščino druge fronte, da se od

Poročilo Združenega Odbora iz Norande

Noranda — Cenjeno uredništvo Edinosti. Združeni Odbor Sveta Kanadskih Južnih Slovanov vas naproša, da priboste naslednje poročilo o našem dosedanjem uspehu za pomoč narodom Jugoslavije, kar smo zbrali v denarju, na zabavah in tudi blagu ter odpeljati glavnemu odboru Sveta.

Čisti dobiček iz izleta dne 13 avgusta, prirejen po Zvezni Kanadskih Hrvatov, Zvezni Kanadskih Srbov in Zvezni Kanadskih Slovencev, odsek HBZ in odsek Vzajemne Podpore Zvezne Bled, znaša skupaj \$81.80. Obljubljene in afiliacijo kar je poslal odsek ZKH, \$220.00. Čisti dobiček od zabave dne 29. oktobra, prirejene po Ženskem Krožku znaša \$101.23. Članarina za 62 članov in ena obljubljena zaveznička 94.00. Zavezničko od odseka Z. K. H. in upravnim fond \$105.00. Zaveznički od odseka Zvezne Kanadskih Slovencev in posameznikov poslano na glavni urad Sveta \$55.00. Za pomočni fond odsek št. 678 HBZ, \$25.00, pomočni fond in afiliacija odseka Z. K. Srbov \$40.00.

Skupaj do 9 novembra poslano \$1.226.03.

Lokalni odbor Sveta je poslal v skladisče v Montreal 10 velikih zavojev v skupni teži 1.700 funtov, raznega blaga. Kampagna je v teku in mi nadaljujemo z našim delom. Naša kvota ki smo si jo nadeli je bila pridobiti 200 novih članov in eno točno oblike, obutve itd.

K gornjem uspehu je dobro pripomniti, da so prispevali do danes 24 Slovencev, 44 Hrvatov in 6 Srbov. Skupno 74 prispevateljev in 44 drugih narodnosti, namreč 118 oseb.

To je naš uspeh na tem polju dela do danes, kar znaci prav malo s ozirom na borbo našega naroda v starenem kraju. Naš narod polaga ne prispevke par centov, ampak svoja lastna živiljenja za svobodo in srečo naroda Jugoslavije v splošnem. Ob pričetku se je vpisalo za delo 16 dobrovoljcev, toda žal temu moram priznati, niso vsi držali svojih obljub, katero so izjavili na shodu ob priliku glavnega organizatorja Sveta, N. Kovačevića. Celotno breme dela je bilo na plečih le nekoliko aktivistov, kar seveda ni pravilno, ter poleg tega deloma prišlo do nesporazuma v odboru samem. Namreč

PISMO OD SESTRE

Vinica, Belokrajina

Dragi brat!

V začetku mojega pisanja, te prav lepo pozdravljam. Pošiljam ti to pismo po enem angleškem vojaku. Mi smo že vsi živi in tudi deloma zdravi, kakor tudi težimo.

Dam ti vedet, da nam je zgorel pod, vred tudi ječmen, ki smo ga imeli notri in pa voz, ter poleg tega dosti Francetovih desk. Kaj pa čem opisovat današnje težave, saj vi veste več preko radija, kako se nam godi. Vas Seče Selo je tudi pogorelo. Vuje se bil celo zimo pri nas, ker mu je vse do tega pogorelo. Naša hiša je tako poškodovana — razbita. Nämamo nič. Saj znaš da je božja roka naš čuvala da smo še živi in zdravi.

Prosim te ako ti je mogoče nam piši skozi rdeči Kriz ak si še živ.

Mama je večji del boljena in slaba. Zelo se boji za Franceto, kateri je največ okoli Ljubljane. Nič ne vemo v katerem kraju se nahaja. Dam ti vedet, da smo vgori in bosi. Zima je na pragu in mi ne bomo imeli se v kaj obleci in ali ostaneemo živi. Pišem ti le na kratek, ker bojim se da ne dobiti to moje pismo. Pisala bi še marsikaj ali vojakom se zelo mudi pa nezadostuje.

Zdaj te lepo pozdravljam, mo vi skupaj jaz Tvoja sestra.

Anica Zajc

Pošta Vinica pri Črnomlju, št. 17.

Jugoslavija.

Opomba: Gornje pismo je prejel Matt Zajc v Sudbury, Ured.

Odbor:

Prvi kongres žena in deklet protifašistk iz vse Slovenije

da so nekateri ogovarjali tajnika odbora na neumesni način, klub temu da se zmrjavlja naglaša potreba, da odstranimo medsebojno mržnjo in prezir in da složno delamo na tem polju dela za katero je vendar dolžnost nas vseh skupavati prispeti kolikor največ zmorem za njegov uspeh. Oni pa, ki se drže po strani naj si zapomnijo, da bo treba enkrat odgovarjati na vprašanje domovine. Ali si kaj prispeti val na tem? Da to in še več takih vprašanj bodo naši bratje in sestre popolnoma opravičeni nasloviti slemhernemu, kateri se pridruži k njihovi družini po skončanji vojni. Ne zato da žele osveti nad komur koli, ampak zato, da spoznajo človeka.

Zatorej rojaki na delo! Takoj — danes! Ne odlašajte do jutri in neugibljite bom prispeval — daj koliko kdo more.

F. Kupina, tajnik.

PRAV RAD ČITAM EDINOST

Detroit — Cenjeno uredništvo: Iz datuma razvidim da mi bo kmalu potekla načrtnina, zato vam prilagam denarno nakaznico štiri dolarme za nadaljnjo naročnino. Moram reči, da se mi list zelo dopade in ga rad čitam. Prečitam ga vsega in posebno dopisi se mi dopadejo, le žal temu da ni tak list na osem strani, kateri prinaša razne zanimivosti in zlasti je razveseljivo čitati delo rojakov in rojakinj v kampanji za pomoč v starci kraj.

Tukaj smo zadnje dni bili precej zaposleni radi volitev, kot vam je najbrž tudi znano. Delali smo z živo vremenu za izvlopitev predsednika Roosevelta. Bila je res precej napeta bitka, toda zadovoljni smo s rezultatom volitev, namreč da je zmagal Roosevelt. Kajti Republikanci, seveda nikdar ne pozabijo obljubiti prav veliko, kaj vse bodo storili za delave. Osel se pa spelje samo enkrat na leto, tako je tudi republikanska stranka. Obljubi mnogo, storiti pa ne nicesar.

Kdor je že morda pozabil glede primera republikancev, naj se spomni leta 1928, ko je bil Hoover predsednik Združenih držav, dočim Roosevelt je naredil zadnje leta rekord in je dosti pomagal vprid delavcem. Jaz seveda nisem pozabil blagoslova Republikancev, dvomim pa da so ga pozabili napredni delavci povsod v deželi. Ker danes se tepe pravica proti krivici in pravica mora zmagati.

Kar poglejmo maršala Tita in Jožeta Stalina, ali ne načeljujeta armadam, kateri prinašajo dejansko svobodo in pravico. Odkar je Narodno-ovbodilna armatra postala vojaška sila, tudi bivši protinarodni krog si zamolčali in zdaj požirajo svoje lastne laži, ki so jih trosili na zoper nje. Pravica zmaguje in ona mora zmagati!

K sklepnu pozdravljam vse napredne rojake in rojakinje v Kanadi in obenem kličem: Naj živi nerazdržljiva zveza Rdeče in Narodno-ovbodilne vojske! Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Anton Modic

VABILNO NA SKUPNO SEJO

Tem potom se naprošajo članice Ženskega Krožka Demokratičnih Žena, Slovenke, Hrvatice in Srbinke, se je vršila dne 22 septembra. Od tega dne nismo prenehale zbirati obleke in tudij druga darila v denarnih prispevkih, poleg tega pa prirejamo, zavabe od katerih greči dobiček za pomoč v starci kraj.

Na dnevnem redu bo poleg poročila o dosedanjem uspehu dela našega krožka, tudi posvetovanje glede velekoncerta, kateri se vrši dne 9 decembra v Mayskem.

Zatorej pridite članice in tudi druge rojakinje zgoraj omenjenega večera, da se skupavamo pogovorimo in naredimo svoj načrt za bodoči delo.

Odbor:

IZ VOJNEGA VJETNIŠTVA PIŠE

Amhersburg — Tukaj v Windsorju stane Florijan Grilc, ki ima svojega sina Franceta, v vjetništvu v Nemčiji in z katerim si redno dopisujeta že več kot dve leti.

France Grilc, je služil v aktivni vojaški službi ravno v času, ko je Nemčija napadla Jugoslavijo. Služil je v Sarajevo pri Sanitetnem oddelku in je po nekaj dnevu napadu, bil že nemški vjetnik. Pisal je svojemu očetu o dogodku, ko je padel v vjetništvo, da je bil napoljen vlak Slovencev in Hrvatov z namenom da se odpeljejo domov. Ali v bosanskem Brodu, so jih Nemci zajeli in seveda odpeljali naravnost v Nemčijo.

Kakor je sporocjal svojemu očetu, je nekaj časa delal v Nemčiji na kmetijskem delu, potem pa je delal mizarško delo, kar je bil še od doma izučen. Sedaj pa kakor piše, dela v neki bolnišnici kot postrežnik ranjenec že nad leto dni.

France si stalno dopisuje od doma z svojo materjo in z svojimi brati, vse to pa sporocja tukaj svojemu očetu. Kako je doma, seveda le kaj se sme pisati, tako smo se tudi mi tukaj nekateri ki smo doma iz enega kraja, obrnili do njega z vprašanjem v pismu, ki mu ga je pisal njegov oče, če nam more sporočiti kaj od naših domačih. Vprašali so ga, Lojze Skodlar, France Keren, Janez Jerše in jaz Valentijn Jagodic. Vsem je sporocil po nekaj od naših domačih.

Moj namen je, da sporocim s tem dopisom, da sem jaz dobil izmed vseh najbolj žalostno vest, ki me je zelo pretresla.

V prvem pismu je sporocil od mojih bratov in sestra, namreč jaz imam štirje in štiri sestre in vsi so mlajši od mene. Piše, da je moj brat Lojze ubit, kje pa sta brat Janez in sestra Metka, pa da se ne ve zanje.

Sedaj v zadnjem pismu pa sporocja od moje družine, da je moj sin Lojze bil poklican k vojakom in da je bil ranjen v desno roko in v ramo. Pravi, da zdravje semu obrača na boljše in da je upati, da ne bo prehudi posledic. Moj drugi sin, pa pravi da ni doma, ampak da je na domu odokd je bila doma moja žena. Iz tega njegovega poročila lahko razvidim, da v mojem domovjem mora biti še druga nesreča. Kaj je z mojo ženo in z mojim mlajšim sinom, pravi France Grilc, da bo v drugič poročal ko bo izvedel vse podrobnosti.

Jaz si predstavljam zelo slabo. Gotovo je moj dom uničen ali pa so bili izgnani iz doma. Zelo težko čakam nadaljnje vednosti.

Nadalje sporocja svojemu očetu, da je doma še vse v redu, pravi pred par meseci sem sam govoril z Stan-kotom in Mihailom, (to stanjev starejši in mlajši brat). To je nam velika u-ganka, kako in na kakšen način je mogel z njima govoriti, ki piše da so vsi trije njegovi bratje doma. (Večja previndost glede pismem iz Nemčije, bo rešila to uganci).

"THE RAINBOW"

Najnovejši Sovjetski Film pod zgornjim naslovom bo na programu v Eaton Auditorium-u, Collige St., prihodnji teden z dne 24 novembra.

"The Rainbow" (Mavrica) je izdelan na podlagi knjige istega imena, katero je spisala Vanda Vasiljevska, zelo znana bojevnica za narodne pravice in članica odbora za narodno osvobojenje Poljske. Njena knjiga je tiskana v nad 400 tisoč izvodov v Sovjetski Uniji, ter je dobila prvo nagrado od Stalina. Ista knjiga je prevedena tudi v angleški jezik in je tiskana že v tretjem izvodu.

Film, kateri se oslanja na resničnost dogodka v neki vasi v Ukrajini, spada med prvorstne tako v dramatičnem kakor tudi resničnem smislu o strahotah, ki so jih izvršili nemški morilci takoj

ko, ured.). Piše da je mnogo naših fantov padlo v bojih. V zadnjem pismu, ki ga je pisal, so bile tri vrste izbrisane od cenzure.

Torej sedaj ko je upati, da bo marsikateri dobil kakšno vest od svojih dragih, želim vsem rojakom in rojakinjam, da bi zvedeli boljše vesti kot sem jih zvedel jaz.

Pozdravljam vse Slovence in Slovenke, širom Kanade in Amerike.

Valentin Jagodic.

VABILO NA KONCERT IN SHOD

V soboto dne 25 novembra odsek Zvezne Kanadskej Slovencev v Toronto, prireže Koncertni Shod, kateri se vrši v dvorani Hungarian Victory Club, 350 Dundas St. W., Toronto, nasproti Art Gallery poslopja med McCaull in Beverley ulico.

Začetek ob 8 uri zvečer.

Ob tej priliki nastopi z nekliko pesmi Slovensko Pevsko Društvo "Zvon", poleg tega bodo na programu tudi druge zanimive točke. Obenem ob tej priliki bo med nami zelo znana rojak v Toronto in okolici, Valentin F. Ručigaj, kateri nam bode orisal strašno življenje in borbo našega naroda v starem kraju, ter potrebo zbiranja pomoči v tekoči kampanji.

Zatorej uljudno vabimo vse Slovence in Slovenke iz Toronto in okolice, kakor tudi druge Slovane, da se vdeleže koncertnega shoda in z tem pomagajo k večju napredku našega dela za pomoč narodom Jugoslavije.

Po skončanem programu sledi ples in prosta zabava.

Odbor:

Ne samo Nemški temveč Evropski fašizem je treba uničiti

Moskva — Tukaj vlada precej veliko interesiranje za tekoče razmere na zunaj in znotraj Španije ter špano-francoski meji, kar pa ne izraža nekaj nepojasnjene glede stališča Sovjetske Unije v tem oziru, kateri ni prej in tudi točasno ne deli mišljena glede španskih notranjih zadev, da ne spadajo v obseg Zedinjenih narodov.

Nasprotno, vedno je smatrala Frankov režim enako sovražnega napram Sovjetski Uniji, kakor svobodoljubnega ljudstva vseposod. Pač ni pozabljava — kakor nekateri ljudje, kateri v diplomatičnih ozirih izražajo nejevojlo napram podkrepiti potroščnega gibanja na znotraj Španije, za strmolativnega njegovega režima v Španiji. Zaveda se, da je ravno Franko bil med prvimi agresorji, kateri so izvedli divji napad proti demokraciji v Evropi, ter da je njegov režim z vso navdušenostjo pomagal Hitlerju ne samo z besedami, temveč materialom, živili in pa z španskimi "plavimi" brigadami na vzhodni bojničti proti Zedinjenim narodom.

Rusi prav tesno zasledujejo dvoumni režim izgredov v ropa, španskega diktatorja, generala Franka. Ako Sovjetska Unija ni v neposredni vojni z Frankovo Španijo to še ne pomeni, da ni zadostovalo provokacij začetka, ampak iz geografskega razloga. Iztrebitve Frankovega režima v Španiji in fašizma drugov v Evropi, so želje in prizadevanje ljudstva Sovjetske Unije.

Dodakal smo dan, ko je Rdeča Armada vkorakala na nemška tla.

Nemški krmilci so kričali,

da nas ne bodo pustili zasesti njihova ležišča.

Svoje praznovrne nadje so oslanjali na močne utrdbe, toda pred srditostjo tudi skala

poka in vemo da je šila, ki

topi jeklo. Kdo naj našteje, kaj vse smo mi pretrpeli? Naša srca stiska žalost. Štirideset mesecev sovražnik je poseval del našega trupa. Štirideset mesecev je mučil in masakriral naše drage in prijatelje. Mi moramo priti tja! In zdaj smo prišli! Niso nas mogli zavstaviti z svojimi utrdbami.

Hitler je v neki agoniji računal na vztrajnost in zvestobo svojih Fritcev. Toda ni mogoče pripraviti banditov in pričakovati od njih da bodo vztrajni. Oni so lahko izvrgeni roparji, toda njihova duša ne diha z enakomernimi vzdih Joans in Zoya Kosmodemjanskaja.

Ta neki dan se je drl gijotinco Erich Koch na Hitlerjevem zborovanju rekoč: "Mi ne bomo pustili niti pedruške zemlje. Mi se bomo oklenili njenih korenin".

In kdo je to rekel? Mi vemo, da nihče drugi kakor bivši komisijoner tretjega Rajha v Ukrajini. Mi ga prav dobro poznamo. Njegova profesijska je ropanje, toda verjetno da ne doseže časti viteza. Oba, on in njegov Fritci, plačajo za Ukrajino. Naj ne govore zdaj o nemški zemlji. Dolg se odpalačuje z častnim odplačilom.

Fritci se niso oklenili zemlje Eydtkuhnem in Stalluponen in naposled ne Goldap. Inako so se oklenili njenih Korenina, so se le kot mrtva trupa. Enako naj se Erich Koch ne oklepa Koenigsberga, naj ne računa na srečo.

Ako se mu posreči uiti dovolj za čas iz Rovno, to še ne pomeni da se je rešil. Mi ga bomo dohiteli. . .

Nemci so bili navajeni raznih bliskovitih pohodov. Navajeni grobo ponašati po radijih, gojiti trebuhi z pivom in vživati čast. Njihova želja je zaobrniti kolo zgodovine. Te revne podobe s zdravniškim spričevalom, tatoi s rasno razlagom, volumni in roparji, kažejo očividno strah, da so prepozno prišli pred nebeski hram. Hočejo bliskoviti pohod. In zdaj so ga dobili brez kuponov za odmerke sicer zadostno, da postanejo popolnoma neumni.

Vsaki dan Nemci izgubijo bodisi vas ali mesto, eno ali drugo utrdbo, eno ali pa drugo zaveznico. Na zapadu Aachen, krona nemških imperorjev, je padlo. Na vzhodu naše čete so invadirale dušo Pruskega militarizma — vrtove živinorejev, konjskih dirkačev — zemljo, katera je pripadala starim nemškim maršalam. Te živali so zdaj ali zaprite v kletkah ali se pa skrivajo. Tiger je zdaj sam. Ranjen, toda še rjovi in moli tace. Toda njegovo rjovenje ne more vstrasti celo Švedskih Socijaldemokratov — in njegove tace niso več to, kar so bile.

Fritci nemške armade ne izražajo več bivših granadirjev.

Vsakdo jih mrzi. Jaz ne dolžim edino narode, kateri so bili prisiljeni mnogo

Ljubezen Španskega castnika

Iz francoščine prevedla K. N.

I.

"Buenos dias, Vincent!" (Dober dan, Vincent!) —

V trenutku, ko je mlad, postaven vojak nameraval prekoračiti Katalonski trg v Barceloni, je zaslišal za seboj znan glas, ki ga je prijazno in hkrati veselo poklical po imenu.

"Moreno! Ti tukaj?" je vzkliknil in se obrnil k slegcu, visokemu mlademu možu v vojaški obleki, kakor je bil sam.

"Da, Vincent, jaz tukaj! Vračam se z ogabnega poleta nad obalo in kakor praviš, sem še tukaj. To pa ni moja krivida. V nekaterih trenutkih poleta nad sovražnim ozemljem sem namreč mislil, da je ogenj vseh strojnic namenjen samo meni. Toda vidiš amigo smrt me tudi še to pot ni marala in tako sem zdaj spet tu".

"Na srečo, ti stari lev!"

Za trenutek sta umolnila in se zresnila. Kako dolgo jima bo usoda še prizanašala in ju varovala pred napadi sovražnega ognja? Lepo se je boriti za pravčno stvar, toda vseeno ta ideal ni dovolj, da bi dolgo spodbujal tiste, ki gledajo dan za dнем smrti v obraz.

Moreno je dejal skoraj na glas: "Prav rad bi, da bi se resila živa iz teh bojev, ki že nekaj mesecev divja pri priči."

"Da", je pritrdil Vincent. "Tudi jaz zelo ljubim življenje!"

"Jaz tudi. To je naravno."

"V najihih letih še celo! In danes bolj ko njega dan!"

"Danes?"

"Danes se bom poročil s Frasquito!"

"Saj res! Čisto sem pozabil... Moj poklon, amigo Frasquita je res ljubko dekle. Vse najboljše ti želim, Vincent! Tebi in njej vso srečo v mladem zakonu!"

"Hvala ti, Moreno! Moja zaročenka bo zelo vesela ko bo slišala tvoje čestitke... Kaj pa ti, Moreno? Ali se ni tvoje srce še nikjer ujelo na trnek? Pravijo, da se v mirnem času ni dobro prezgodaj ženiti. Morda bo to držalo. Zdaj, ko je vojna, je pa to čisto narobe. Človeška narava je že takšna, da si človek tik pred smrtno želje poslednje izpolnitve. Hkrati te pa zavest, da si oženjen, in da te nekje daleč čaka ljubljena, lepa žena, spodbuja v bojih. Saj veš, da te čaka doma čudovito plačilo! Če si zaljubljen, me boš razumel!"

"O, saj ni treba biti zaljubljen, da daješ prednost življenu pred smrtno! Kadar sem s svojim letalom sredi strojnškega ognja in mi krogle življanja okrog ušes, me vodi skozi nevarnosti pač sam ena misel: storiti moram tisto, kar me bo najbolj zanesljivo obvarovalo pred smrtno. In tedaj instinktivno počnem tisto, kar mi najbolj koristil."

Vzdihnil je.

"Kar se tiče ljubezni? ... Strast, ki bi me vsega izpolnila, kakor si dejal? O? To bi bo še čudovito! Toda prijetlj, vidiš, tegaj jaz doslej še nisem doživel. In pričnati moram, da se tistega dne prav toliko bojim, kakor si ga želim."

"Sodim, da nisi zaljubljen?"

"Ne. Zabavam se, kakor nanese priložnost, po vojašku! morda se kakšno noč sklanjam nad ženskim obrazom, toda ko sine zora, si opašem pas in pozabim, kaj sem ponosni mislil in delal... Danes se zabavam z nežno, ljubko plavolasko, jutri s strastno, ognjevitom temnoslastom! Tako živim svobodno kakor ptič pod milim nebom in žarkam, kdaj bom doživel, "veliko ljubezen". Ali ni boljše, da prepustim te skribi Materi božji? Ona je mati in žena: kdo bi mogel torej bolje kakor ona izbrati tisto, ki naj bi bila tovariška v dobrih in slabih dneh?"

"Boš že prav imel, Moreno. Če boš svojo usodo zavzel, potlej se ne boš prevaril v ljubezni. Zapomni si pa eno: ne ženi se, če do ženske ne čutiš tiste ljubezni, da ji lahko žrtvuješ svojo svobodo. Vse druge ne velja. Toda pazi se, ti divji zapeljavec ženskih src! Lepa pogla in dne boš tudi ti srečal malega angela ljubezni, obroženega s puščicami. Celo slavni don Juan de Zamora je lepega dne izkupil..."

Moreno je prasmil v vesel smeh.

"Ne verjamem, da bi me lahko primerjal z donom Juanom, še dažeš ne. Nekaj ti pa povem. Kadar se bom zaljubil, bom najnesrečnejši človek na svetu. Pri meni je možno le eno ali drugo. Zlate sredine ni..."

"Pojdiva, žaljivec!"

Mladenci sta se veselo zasmejala, kakor da ne bi bilo vojne in smrtonosnih bojev. Pogovarjala sta se na enem koncu velikega Katalonskega trga, na drugem koncu pa videl skupino žensk.

"Kaj je pa spet tam?" je zagodrnjal Moreno in senca slabe volje mu je šinila čez visoko čelo. "Ali še ne bodo nehrani trpinčiti nedolžnih?!"

"Tihol!" je šepnil Vincent. "Narobe bi bilo, če bi te bo razvedrilo!"

"Ne, moram še stopiti domov, da vidim, ali imajo pripravljeno svečje perilo; neugodno bi bilo, če bi moral jutri zjutraj, ko pojdem na fronto, blečati staro perilo."

"Toda ko boš šel mimo skupine žensk, boš z